

OBEC CHVALČOV OZNAMUJE

ČÍSLO 2 ROČNÍK XLI
BŘEZEN – DUBEN 2009

Vítání občánků

Dětský karneval

Vážení spoluobčané,

slova jako krize nebo hospodářská recese jsou často skloňována ve všech sdělovacích prostředcích. I když nelze předčasně propadat panice, zdá se, že postižených přibývá i v našem regionu. Většina z nás situaci citlivě vnímá a na hospodaření s domácími rozpočty je znát jistá opatrnost.

Stejná opatrnost bude potřebná i při nakládání s obecním rozpočtem. Zatím je stav běžného účtu uspokojivý a jeho výše – necelých 7 milionů Kč – vytváří přiměřený předpoklad pro financování plánovaných investic. Od počátku března běží stavba „Zkvalitnění volnočasových aktivit“. Práce probíhají na vestavbě tělocvičny a jdou rychle kupředu. Na OÚ i v základní škole je dokumentace včetně pohledových výkresů k veřejnému nahlédnutí. V letošním roce zatím obec uplatnila tři drobnější dotační projekty. Jeden byl zamítnut – týkal se infrastruktury ve Sborné uličce, jeden byl úspěšný – II. etapa rekonstrukce veřejného rozhlasu, zde obec obdrží 94 000,00 Kč. O jedné žádosti – na opravu kamenného kříže „Pod Kopcama“ - dosud nebylo rozhodnuto.

Do závěrečné etapy se blíží zpracování nového územního plánu. Předpokládáme, že veřejné projednání tohoto zásadního dokumentu obce proběhne v první polovině měsíce května. Termín bude včas oznámen na úřední desce i vyhlášen místním rozhlasem. Očekáváme zájem veřejnosti úměrný důležitosti projektu. O námitkách pak rozhodne zastupitelstvo obce pravděpodobně počátkem června tak, aby do konce června byl územní plán obce v právní moci. Proces schvalování nelze uspíšit, protože je nutno dodržet správní lhůty.

Plesová sezóna uplynula, blíží se Velikonoce, největší církevní svátky. Život obce zpestřují počiny ať už z dílny naší kulturní komise nebo jiných složek společenského života. Otevírání studánek nebo šmigrustový jarmark pronikají do povědomí občanů a stávají se z nich tradice. Díky za to. Zima už opravdu odešla a snad s sebou vzala starosti a chmury. Přeji všem veselé Velikonoce, zdraví a veselou mysl do dalšího období.

Antonín Stodůlka, starosta obce

Zprávy z obecního úřadu

Usnesení ze zasedání RO ze dne 4.února 2009

RO projednala:

- 2/2 a revokuje usnesení 1/4 a mění jej takto: Cena za autorizovaný dozor na stavbu „Zkvalitnění volnočasových aktivit“ bude za cenu 25.000,--Kč a bude jej provádět f. Horák-INEX Kroměříž.
- 2/5 a rozhodla o výjimce ze stavební uzávěry v Hostýnských vrších pro pana Roberta Chytila, kde na parcele č. 273/9 a 698 v k.ú. Chvalčova Lhota bude realizovat stavbu rekreačního objektu.
- 2/6 a se souhlasem předsedkyně finančního výboru rozhodla o úhradě ceny za změnu v projektu f. OBCESEVIS ve výši 21.420,--Kč.
- 2/14 a rozhodla o rozdělení hospodářského výsledku příspěvkové organizace za r. 2008. RO souhlasí s odpisovým plánem na aparaturu Fuse.
- 2/17 a rozhodla o členském příspěvku ve výši 1.750,--Kč pro Spolek pro obnovu venkova.
- 2/19 a rozhodla o podpisu smlouvy s f. Biopas, s.r.o., Kroměříž-dodatek č. 2, který se týká navýšení cen za svoz nebezpečného odpadu.
- 2/20 a souhlasí s plánovaným rozpočtem sociálního fondu pro r. 2009.
- 2/21 a rozhodla o uložení inženýrských sítí –plynové přípojky k rodinnému domu č.p. 701 v ul. Kroužky.
- 2/22 a rozhodla o zveřejnění záměru odprodeje obecního pozemku parc. č. 1163/16 v k.ú. Chvalčov o výměře 221 m².
- 2/24 a zamítá pronájem velkého sálu KD pro Dětský domov se školou v Bystřici pod Hostýnem na vyhodnocení soutěže.
- 2/27 a rozhodla o nových cenách zveřejňované reklamy ve zpravodaji. Reklamy budou pouze černobílé. Celá stránka 2.000,--Kč, půl stránky 1.000,--Kč, čtvrt stránky 500,--Kč.
- 2/28 a rozhodla po konzultaci s odborníkem na dopravní značení o změně dopravní značky v ul. Nové „Zákaz vjezdu nákl. automobilů“ za značku „Dopravní obsluze vjezd povolen“.

RO bere na vědomí:

- 2/3 zprávu o činnosti SDH.
- 2/4 zprávu o činnosti komise VLHZŽP.
- 2/13 informaci starosty o pastvě ovcí pod širým nebem, kterou na našem území provádí pan Škabraha.
- 2/15 informaci starosty o změně sídla MAS Podhostýnsko od 1.2.2009. Nyní je v Bystřici pod Hostýnem a jeho předsedou je Ing. Antonín Zlámal, starosta obce Loukov.
- 2/16 podání žádosti na neinvestiční účelovou dotaci na KÚ ZK pro opatrovnictví u klientek v DZP Javorník.

RO ukládá:

- 2/7 starostovi seznámit občany/ kterých se to týká/s projektem cyklostezky a zajistit písemné potvrzení o jejich informovanosti o plánované stavbě.

- 2/8 starostovi oslovit 3 firmy k výběrovému řízení na zhotovení projektu na stavbu výletišť.
- 2/9 starostovi kontaktovat 3 bankovní domy pro výběrové řízení na financování překlenovacího úvěru- revolvingového úvěru pro stavbu „Zkvalitnění volnočasových aktivit“.
- 2/10 starostovi oslovit 3 firmy pro výběrové řízení na zbudování inženýrských sítí v ul. Sborné.
- 2/11 místostarostce zajistit informativní článek do zpravodaje o postupu při podávání žádosti na kácení stromů v obci Chvalčov.
- 2/12 starostovi požádat Zlínský kraj z POV o dotaci na obnovu kříže nad DZP Javorník.

Usnesení ze zasedání RO ze dne 4.3.2009

RO projednala a rozhodla:

- 3/4 nebude prozatím uzavírat Dodatek č.2 ke smlouvě na provozování internetu s panem Kubaníkem.
- 3/5 a souhlasí s předloženým logem k oslavám 640 let obce Chvalčov a Chvalčova Lhota.
- 3/6 ve výběrovém řízení na „Vyhotovení projektové dokumentace pro územní řízení a stavební povolení na akci Amfiteátr Chvalčov“ vybrala z přihlášených f. INEX projekce Kroměříž a doporučuje ZO tuto firmu oslovit pro vyhotovení díla.
- 3/9 o možnosti napojení parcely č. 495/2 v k.ú. Chvalčova Lhota na kanalizační řád obce Chvalčov.
- 3/10 o povolení výjimky ze stavební uzávěry v Hostýnských vrších pro stavbu sjezdu, kterým bude dopravovat dříví lesní závod z Bystřice pod Hostýnem.
- 3/12 o uzavření smlouvy s panem Kozlem na opravu sochy „Pod Kopcama“ v částce 62.000,--Kč.
- 3/13 o uzavření mateřské školy v době jarních prázdnin a prázdnin před Velikonocemi z důvodu rekonstrukce školní jídelny při stavbě tělocvičny.
- 3/14 a doporučuje ZO schválit smlouvu na vypracování projektové dokumentace stezky pro smíšený provoz cyklistů a chodců-II. etapa za cenu 109.480,--Kč od f. OBCESERVIS.
- 3/15 a souhlasí se zasíláním informací týkajících se veřejné zeleně a kácení stromů na katastru obce na nelesní půdě v r. 2009.
- 3/16 o příspěvku na průvodcovskou činnost na Sv. Hostýně z projektu Zlínského kraje „Brány dokořán“ve výši 10.000,--Kč.
- 3/17 o příspěvku na dopravu humanitární sbírky pro Diakonii Broumov.
- 3/18 o uvolnění plánované částky v rozpočtu obce v r. 2009 na dopravní obslužnost, kterou žádá Zlínský kraj, odbor dopravy.
- 3/19 a nesouhlasí s rozšířením počtu veřejného osvětlení v ul. Lázně.
- 3/21 o uvolnění částky ve výši 70.000,--Kč pro Charitu z Bystřice pod Hostýnem, která poskytuje soc. služby potřebným v naší obci, vše v souladu se schváleným rozpočtem.

- 3/22 opakovaně – na žádost pana Mojmíra Dubjáka bude zveřejněn záměr na odprodej.
- 3/23 o prominutí poplatku za svoz domovního odpadu u občanky, která pracuje v zahraničí a má v naší obci trvalý pobyt.
- 3/24 a souhlasí s pronájmem KD pro turistický odd. PAWNEE z Bystřice pod Hostýnem pro pořádání tradičního bálu dne 7.3.2009 a poplatku ze vstupného ve výši 500,--Kč.
- 3/25 a stanovila termín jednání ZO na den 23.03.2009 v 17.00 hodin.
- 3/26 a doporučuje ZO schválit návratnou sociální výpomoc potřebným manželům.

RO bere na vědomí:

- 3/7 informaci starosty o zahájení stavby tělocvičny.
- 3/8 kopii petice podané Krajskému úřadu Zlínského kraje, týkající se osobní autobusové dopravy do části Lázně v zimním období.
- 3/20 žádosti o pracovní místa na dělnické profese u obecního úřadu
- 3/11 zprávu Policie ČR o počtu událostí, které v naší obci řešila v r. 2008. Policie ČR konstatuje, že se žádná mimořádná událost na našem území ve sledovaném období nestala.

RO ukládá:

- 3/12 starostovi podepsat smlouvu s panem Janem Kozlem z Bystřice pod Hostýnem na opravu sochy „Pod Kopcama“ v částce 62.000,--Kč
- 3/16 starostovi podepsat smlouvu o příspěvku na průvodcovskou činnost na Svatém Hostýně.

Usnesení ze zasedání zastupitelstva obce ze dne 23. března 2009

Zastupitelstvo obce projednalo

- 2.1 a schvaluje volbu ověřovatelů zápisu, sčítatele hlasů a program jednání.
- 2.4 a schvaluje zprávu o činnosti rady obce za období od 29.01.2009 do 23.03.2009.
- 2.5 a schvaluje Návrh smlouvy o přeložce distribuční soustavy č. Z100906877 mezi obcí Chvalčov a E.ON Distribuce ,a.s., s výší nákladů 149.332,00 Kč.
- 2.6 a rozhodlo o nejvýhodnější nabídce na pořízení projektové dokumentace na akce „Amfiteátr Chvalčov“ firmou INEXprojekt ,s.r.o., Riegrovo náměstí 138, Kroměříž za cenu 261.000,00 Kč včetně DPH.
- 2.7 a rozhodlo o uzavření smlouvy na zhotovení projektové dokumentace na II. etapu stezky pro smíšený provoz za cenu 109.480,00 Kč vč. DPH s firmou Obceservis, s.r.o., Pod Zakopaniců 170, Vsetín.
- 2.8 a rozhodlo o poskytnutí návratné finanční výpomoci ve výši 30.218,00 Kč z důvodu sociální potřeby. Úhrada bude probíhat dle splátkového kalendáře, který je součástí smlouvy.
- 2.9 a rozhodlo, že neodprodá pozemek parc. číslo 1163/16 v k.ú. Chvalčov.

- 2.10 a rozhodlo o podání dotační žádosti na „Renovaci kamenného kříže „Pod Kopcama“ ve Chvalčově“ na fond kultury ZK včetně zhotovitelé smlouvy s cenou 62.000,00 Kč uzavřenou s panem Janem Kozlem.
- 2.11 a schvaluje rozpočtové opatření č. 2/2009 v projednaném znění.
- 2.12 a pověřuje radu obce provedením odprodeje plynovodu SO 06STL v ulici Javornické na pozemcích dle zveřejnění firmě Jihomoravská plynárenská, a.s., Brno za cenu 297.000,00 Kč. Délka plynovodu je 136 m + 10 přípojek.
- 2.14 a schvaluje obecně závaznou vyhlášku č.1/2009, kterou se ruší obecně závazná vyhláška č. 2/1999 o vytvoření a použití účelových prostředků fondu rozvoje bydlení na území obce Chvalčov.

Zastupitelstvo obce bere na vědomí

- 2.3 kontrolu usnesení č.1/2009 ze zasedání ZO Chvalčov dne 29.1.2009.
- 2.13 informace místostarostky obce o pokračování v třídění odpadů a plánované stavbě sběrného dvora.

Zastupitelstvo obce ukládá

- 2.5 starostovi obce uzavřít Návrh smlouvy o přeložce distribuční soustavy č. Z100906877 mezi obcí Chvalčov a E.ON Distribuce, a.s.
- 2.6 starostovi obce uzavřít s firmou INEXprojekt, s.r.o., Riegrovo náměstí 138 Kroměříž, smlouvu o dílo na pořízení projektové dokumentace na akci „Amfiteátr Chvalčov“.
- 2.7 starostovi obce podepsat návrh smlouvy na zhotovení projektové dokumentace na II. etapu stezky pro smíšený provoz s firmou Obceservis, s.r.o., Pod Zakopaniců 170, Vsetín.

*Jiřina Hurtová
místostarostka obce*

Vítáme mezi nás novou občanku:

BOLFOVÁ Ema

narozena

13. 03. 2009

Rodičům přejeme hodně radosti a maličké samé štěstí!

Řady chvalčovských občanů opustila:

KONEČNÁ Hana

20 let

VYCHODIL Jiří

88 let

Pozůstalým projevujeme upřímnou soustrast.

Informace k vydávání prvního občanského průkazu:

Zákonný zástupce občana ČR, popř. občan ČR **po dovršení 15-ti let věku**, který žádá (má povinnost požádat do 30 dnů, kdy dosáhl věku 15-ti let) o **vydání prvního občanského průkazu**, předloží rodný list, fotografii „patnáctiletého“ a prokáže státní občanství ČR. Žádost lze podat nejdříve 60 dnů před dovršením 15 let věku.

Státní občanství ČR se v případě podání žádosti o vydání prvního občanského průkazu **prokazuje**:

- platným cestovním dokladem
- osvědčením, případně potvrzením o státním občanství ČR.

Nemá-li žadatel takový doklad, ověří matriční úřad v místě svého trvalého pobytu, u kterého podává žádost o vydání prvního občanského průkazu, na jeho žádost státní občanství u příslušného úřadu (Krajský úřad Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně).

K žádosti o vydání osvědčení o státním občanství ČR k vydání prvního občanského průkazu předloží zákonný zástupce osoby mladší 18-ti let (pokud rozhodnutím soudu nenabyla zletilosti dříve):

- rodný list dítěte
- oddací list rodičů dítěte, nebo rodné listy rodičů(e) dítěte (pokud se tito narodili po 1. 1. 1954)
- občanský průkaz rodiče k prokázání totožnosti

Žádost **nepodléhá úhradě správního poplatku**.

Krajský úřad Zlínského kraje Zlín, který provádí zjišťování a vydávání osvědčení o státním občanství ČR pro žadatele, kteří mají trvalý pobyt v jeho správním obvodu upozorňuje, že vzhledem ke složitosti zjišťování státního občanství nelze požadovat, aby osvědčení o státním občanství České republiky k vydání prvního občanského průkazu bylo vydáváno tzv. „na pokání“.

*Marie Balvínová
matrika a evidence obyvatel OÚ Chvalčov*

Žijí mezi námi

Pan RNDr. Ing. Ladislav David se narodil v Pustějově, žil také ve Staré Boleslavi, ale nejdéle bydlí ve Chvalčově Na Říce, a to již od r. 1956.

Všichni jej známe jako nenápadného, skromného, pracovitého, ke všemu a všem úžasně vstřícného člověka. Takový je až do dnešních dnů nejstarší muž naší obce. Dne 13.2.2009 oslavil své 95. narozeniny. I ve svém pokročilém věku přijde sám s úsměvem přivítat návštěvu.

Pan doktor David měl tak trochu štěstí, vedle fyzické zednické práce byla jeho největší zálibou příroda a té se nakonec mohl věnovat i profesionálně. Všechny své bohaté znalosti z této oblasti zúročil i na své zahrádce, která se stala vstupní i výstupní

chloubou Chvalčova. Bylo nepočítaně těch, kteří zde celoročně rozkvetlou zahrádku fotografovali nebo se jen tak kochali.

Sám říká, že ve Chvalčově se svou rodinou strávil všechna léta rád. Společně s manželkou postavili dům, vychovali své syny a prožili zde krásná léta svého vzácně vyrovnaného manželství. Jejich felicie uměla jezdit i na Tesák, Troják a v hezkých dnech si v otevřeném autě užívali romantiky Hostýnských vrchů. I dnes se pan doktor zajímá o dění nejen v obci, ale i na naší politické scéně, stále čte a studuje v odborných knihách.

Přejeme i do dalších let zdraví, klid, pohodu a stále výbornou péči svých nejbližších, kterými je obklopen.

Jiřina Hurtová, místostarostka obce

Paní Evu Prázdnou většinou znáte. V loňském roce slavila kulatiny a na naše stránky se dostává se zpožděním. Nevím, zda ji těší, že o ní píšeme. Raději nechává za sebe mluvit svá díla, dílka, výrobky. Myslíme, že její tvorba nás všechny obohacuje, je školou vkusu. Vychovala již celou generaci řezbářů, a to v řezbářském kroužku na naší škole. Její život byl mnohdy velmi složitý, vydal by na román. Přesto má stále mladistvý vzhled, je plná elánu a energie. Její výrobky a díla mnozí vlastníme a obdivujeme. Její řezbu věnoval starosta panu prezidentu Klausovi při jeho návštěvě Hostýna. Realizovala nebo spoluvytvářela řadu výstav. Jsme rádi, že poskytla našemu zpravodaji následující rozhovor.

Začneme trochu nediskrétně. Kdy a kde jste se narodila? Chcete-li, představte své rodiče, sourozence. Povězte něco o svém dětství, mládí. Kdo vás nejvíc ovlivnil, byl vám vzorem, inspirací.

Narodila jsem se 2. ledna 1938 ve Chvalčově v čísle 25 (naproti kaple). Maminka, roz. Krajcarová, pocházela z deseti dětí a byla z Chvalčova. Tatínek byl z rodu Sovů z Chvalčovky Lhoty a přiženil se do maminičina domu. Rodiče byli zemědělci. Narodila jsem se jako druhé dítě. Mám o pět let staršího bratra Jaroslava. Manželství mých rodičů nebylo šťastné, otec byl tvrdý muž a maminka dost zkusila. V roce 1945 se v mých sedmi letech rodiče rozvedli. V té době to nebylo běžné a vyžadovalo to hlavně od maminky velkou odvalu. Otec si nechal dům a ostatní příslušenství k hospodářství a já s bratrem a maminkou jsme se odstěhovali do pohraničí na statek po odsunutých Němcích o výměře 32 hektarů. Maminka začala hospodařit a statek vedla tak, že prosperoval. To se místním komunistům nelíbilo a vyhlídli si pro ně vhodnější majitele. A tak na podzim v roce 1947 jsme museli bez předchozího oznámení v jednom dni uvolnit statek jiným zájemcům. Maminka měla pole na Chvalčově a v pohraničí zůstat nechtěla.

V zimě v roce 1948 jsme se stěhovali zpět na Chvalčov do dřevěné boudy na nářadí. Ta stála na našem pozemku pod Dubinou. Neměli jsme prakticky nic, protože z pohraničí jsme si nesměli nic vzít. Neměli jsme ani hospodářské nářadí, ani nábytek. Maminka začala již podruhé znovu hospodařit. Abychom měli kde bydlet, začali

jsme si vyždívat dřevěnou boudu a do podzimu jsme měli střechu nad hlavou. Bratr byl už v učení, takže jsme vlastně stavěly samy s maminkou. Maminka mi byla vždy vzorem svou pílí a optimismem. Byla velmi cílevědomá a poctivá v jednání.

V roce 1949 se znovu vdala a narodila se má sestra Jana o 11 let mladší než já. Svěho otce téměř nepoznala, poněvadž jako politický vězeň se vrátil, až když chodila do školy, a s maminkou se nakonec rozvedli. Celé mé dětství a mládí jsme neměli možnost si pořídit ani to nejzákladnější k životu. Maminka si nepůjčovala žádné peníze a zisk z hospodaření byl minimální. Přesto na své mládí ráda vzpomínám. Vystudovala jsem Průmyslovou školu nábytkářskou v Bystřici p. H. v podmínkách pro dnešní mladé lidi nepřijatelných. Doma jsme neměli ani postele, ale jen stlučené pryčny, chyběl pořádný stůl i židle. Nikdy jsem si nestěžovala, ba naopak jsem si vždy našla něco, z čeho jsem měla radost. Tři roky (do roku 1957) jsem se věnovala sportovnímu létání na větroních v Holešově. Dodnes se my plachtaři scházíme, teď už každý rok.

Kde jste nastoupila po maturitě? Provdala jste se a měla děti. Jaký byl váš další život?

Po maturitě jsem nastoupila jako technik do Jesenických dřevařských závodů ve Lhotě nad Moravou a pracovala tam až do roku 1960. Tam jsem se také vdala za montéra Uničovských strojíren Jaroslava Prázdneho. Manžel montoval rypadla, jeřáby a další stroje. Na montáži přístavních jeřábů v Rumunsku jsem s ním a tříměsíční dcerou Alenou byla až do jejího jednoho roku. V roce 1962 jsme konečně dostali byt, a to v Karviné. Tam manžel pracoval jako havíř. Narodila se nám druhá

?

dcera, Jarmila. Byla jsem sedm let (až do roku 1967) s dětmi doma. Mým snem bylo mít vlastní domek. V paneláku bych déle než šest let nevydržela. Za tu dobu jsme si na Chvalčově postavili chatu a v roce 1967 se do ní nastěhovali. Nebylo to bydlení tak pohodlné jako v paneláku, ale byli jsme spokojeni. Časem jsme si pořídili koupelnu a ústřední topení, a to vlastní prací a podle svých projektů. Manžel pracoval až do důchodu v Lidrukově v Bystřici p. H. a já v TONU, rovněž až do důchodu. Máme dvě dcery. Obě vystudovaly VŠ pedagogickou, obě jsou vdané a mají děti. Máme sedm vnoučat. Obě si postavily rodinné domky.

Když se dcery provdaly, podali jste s manželem obdivuhodný výkon a postavili si nový dům.

Ano. Na důchod jsme konečně stavěli dům podle našich představ a požadavků. A tak zase od projektu až po konečné úpravy jsme si vše s manželem vybudovali sami. Stavěli jsme tři roky. V roce 1992 jsme kolaudovali. Manžel je manuálně velmi zručný a troufne si téměř na vše, takže už 17 let bydlíme konečně pohodlně.

Víme o vás, že máte mnoho zálib a koníčků, že máte velmi široký záběr. Dá se říci, že na co sáhnete, to umíte a že toho mnoho stihnete. Dokonce jste nějaký čas chystala svačinky ve škole. Ráda se hezky oblékáte, mohla byste být módní návrhářkou. Máte krásnou skalku. Čím se bavíte nejraději?

Protože jsem se musela od mládí o sebe starat, abych trochu slušně vypadala (maminka na to neměla čas), začala jsem si na sebe přešítvat a šít, také plést, vyšítvat a háčkovat. To mi zůstalo až dodnes. Ráda tvořím takové modely, co nemají druží. Když začala móda šitých klobouků, pustila jsem se i do nich. Ušila jsem jich už přes tisíc. Nejedna žena je ode mne má i mimo náš region. Naučila jsem se i plést košíky. Je to krásná práce. Vytvářela jsem dřevěné a malované ozdoby. Již jako důchodkyně jsem pět let připravovala ve zdejší škole svačiny. Tam mě paní ředitelka Růžičková přemluvila, abych i učila. Vedu řezbářský kroužek v ZŠ Chvalčov již asi 17 let. V kroužku bývá průměrně deset žáků. Za tu dobu prošla kroužkem už pěkná řádka dětí. Současně navštěvuje kroužek i šest dospělých. Učíme se vzájemně. Naše práce byly k vidění na výstavě na Vinohrádku v roce 2007. V roce 2010 budeme mít výstavu v Holešově. Stálá expozice žákovských prací je v naší škole. Ráda pracuji venku na zahradě. Přemísťuji hlínu, kameny a rostliny. Když někdo potřebuje mou radu při zahradničení, ráda navrhuju řešení, pomohu a udělám.

Když se ohlédnete do minulosti, na co jste nejvíc pyšná, co vám přineslo největší radost? Jaké máte plány? Co vzkážete Chvalčovákům?

Když se ohlédnu zpět svým životem, na nic si nestěžuji. Vždy jsem si našla nějakou tvořivou práci, která mi vyplnila můj volný čas. Ráda cestuji a poznávám nové krajiny. Fotím a filmuji, takže si mohu vše připomenout. Mám dost dobrých kamarádů z mládí, se kterými se scházím. Ještě bych se toho chtěla hodně naučit, vytvořit a uvidět.

Často se mne lidé ptají, jak to stíhám. A já odpovídám: Pro každého čas měří stejně – 24 hodin denně. Záleží jen na nás, jak jej využijeme. Když něco chceme dokázat, tak si pro to čas najdeme.

Na otázky redakce odpovídala paní Eva Prázdna

Okénko do školy

Berušky a Sluníčka – to je naše školička

V posledním příspěvku jsme vás seznámili se zahájením plaveckého výcviku dětí v Přerově, a ani jsme se nenadáli, a 17.3.2009 jsme se 10. lekcí s plaváním úspěšně rozloučili.

Měsíc únor nás překvapil bohatou sněhovou nadílkou, kterou jsme využívali k zimním hrám, sportům, radovánkám, ale také k pozorování zvířecích stop ve sněhu. Tento měsíc provázelo i karnevalové veselí, ve školce jsme se v krásných kostýmech princezen, pirátů, vodníků, kovbojů,...sešli 20.2.2009. Karneval jsme zahájili přehlídkou všech masek, poté nás čekaly soutěže, závodivé hry a samozřejmě taneční rej. Pro děti nejoblíbenější, ale i nejnápinavější byl míčkový tanec, při kterém jsme si užili spoustu legrace.

Březen jsme zahájili společným výletem dětí s rodiči nebo prarodiči do Městského divadla ve Zlíně na divadelní představení pohádky „Opice Žofka“, kterého se zúčastnilo 16 dětí a 12 dospělých osob.

A co nás tento měsíc ještě čeká? Zpestřením v našem výchovně vzdělávacím programu bude ve středu 25.3.2009 vystoupení Daniela Taraby s pohádkou „Popelka“ a hned den poté 26.3.2009 se od 15 – 17 hodin uskuteční velikonoční tvořeníčko pro děti z MŠ a jejich rodiče. Hotové výrobky nejen z tvořeníčka, ale i výtvarných chviliek v MŠ představíme na velikonoční výstavě v kulturním domě.

Kolektiv učitelek MŠ

?

Zápis

Školní rok se přehoupl do své druhé poloviny, děti dostaly pololetní vysvědčení a vydechly si o jednodenních pololetních prázdninách. My už se ale chystáme na nový školní rok, ve kterém přivítáme v první třídě nyníjší předškoláky. K letošnímu pohádkovému zápisu se jich dostavilo 20, z nichž nejméně 14 v září zasedne do školních lavic. Už se těšíme!

Ples, karneval

Klub rodičů společně s pedagogy uspořádal již pátý, takže se dá říci tradiční discoples, o jehož oblíbenosti svědčí vysoká návštěvnost, za kterou děkujeme. Rovněž děkujeme touto cestou všem sponzorům za ceny do tomboly a finanční dary a rodičům za pomoc při organizaci. Neméně úspěšnou akcí byl dětský karneval se skupinou Čerchmanti, za jehož organizaci patří také všem velký dík. Z výtěžku těchto akcí zakoupíme mimo jiné moderní tabule do zbývajících dvou tříd, kde dosud slouží staré dřevěné.

Další akce

Naši třetíci a čtvrtáci úspěšně ukončili plavecký výcvik v Kroměříži, všechny děti navštívily ve zlínském divadle veselé představení s písničkami nazvané Opice Žofka. Členové pěveckého kroužku přispěli svým vystoupením ke slavnostní atmosféře při vítání nových občánků do života na našem obecním úřadě.

Stavba

Začátkem března byly zahájeny stavební práce v areálu školy. Avizovaná výstavba tělocvičny, hřišť a parkoviště bude realizována v průběhu tohoto kalendářního roku. Pokyny pro žáky, zaměstnance a rodiče, týkající se bezpečnosti a organizace, budou vždy vyvěšeny v prostorách školy a na webových stránkách. Děkujeme všem rodičům i strážníkům za pochopení možných komplikací při omezení provozu. Jedná se o rekonstrukci rozvodů vody a plynu, o letních prázdninách o rekonstrukci vzduchotechniky.

Prázdniny

Nepříliš vlídné předjarní počasí zpříjemnily dětem týdenní jarní prázdniny, které mnozí využili k bezstarostnému lenošení a načerpání nových sil do další práce. Další prázdniny nás čekají 9. a 10. dubna, a to velikonoční.

A co bude?

V nejbližší době se můžeme těšit na oblíbené jarní tvořeníčko a velikonoční výstavu, na kterou připravujeme výrobky a hudební vystoupení. Dále se uskuteční turnaj v kopané MacDonal cup a již tradiční Filipojakubská noc.

Zdeněk Hnila, Alena Konečná

Něco pro bystré hlavičky

1. Podaří se ti objevit všechny živočichy, kteří se ukryli v těchto slovech?

várka, prak, akr, písk, role, kolos, sklad, brak, děkan, silon, barvy, šev, chleba

2. Doplníš-li správně celou tabulku, dozvíš se v 1. sloupci tajenku.

deska
krmivo pro koně
strava kojenců
krásný lidský cit
vzdychati
vzácný drahý kov
součást dveří
tvůrce nějakého díla

3. Abeceda trochu jinak

Dosadte písmena z prvního obrazce do druhého tak, aby v každé řadě, v každém sloupci i v úhlopříčkách byla obsažena všechna písmena A B C D E. (Obrazec je už částečně doplněn, řešení není jen jediné.)

A	A	A	A	A
B	B	B	B	B
C	C	C	C	C
D	D	D	D	D
E	E	E	E	E

A				
	B			
		C		
			D	
				E

4. Dokážeš správně vypočítat tyto početní řady?

$$6 \cdot 4 - 10 : 2 + 8 : 3 + 12 + 7 - 4 \cdot 2 = \boxed{?}$$

$$100 - 50 + 6 : 7 + 12 - 4 : 8 \cdot 9 \boxed{?} \boxed{?} \cdot 5 = 40$$

Řešení z minulého vydání:

1.

•	•	•	•	
•	•	•		•
•			•	•
	•	•	•	•

2. slavík, výr

3. matematika

4. Obraz má rám, aby umělec věděl, kde má přestat malovat.

Zprávy z RMC Baby Domino

Na neděli 22. března jsme připravili pro děti karneval. Poprvé ve velkém sále a tak bylo dost místa na dětské dovádění, tanečky a soutěže. Jako překvapení přišel kouzelník a na závěr dětem vytvářel z balonků různá zvířátka, kytičky, meče apod.

S jarem připravujeme něco zcela nového. Vzdělávací program EFEKTIVNÍ VÝCHOVA pro rodiče. Cyklus 9 lekcí po 2 hodinách vám pomůže:

- lépe rozumět svým dětem
- vychovávat je k zodpovědnosti
- správně s nimi komunikovat
- řešit konflikty

Seminář bude probíhat každé úterý od 9,00–11,00 hod. Hlídní dětí je zajištěno. První informativní a nezávazná přednáška bude 21.4. 2009.

Každý den nabízíme pravidelné aktivity:

KLUBÍČKO - motorická cvičení pro rodiče a děti od 1–3 let, pondělí, středa, pátek

VŠEZNÁLKOVA MINIŠKOLKA – dopoledne bez maminky,

úterý a čtvrtek 8,30 – 11,30hod.

TANEČKY – pro děti od 3 let, pondělí v 17,00 hod.

VÝTVARNÝ KROUŽEK – pro děti od 3 let, čtvrtek v 15,00 hod.

ANGLIČTINA PRO MAMINKY – úterý v 16,30 hod.

VOLNÁ HERNÍ – čas a místo na dětské dovádění, hraní a kamarády,

úterý a čtvrtek 16,00–18,00, středa 15,00–18,00 hod.

Na prázdniny připravujeme opět PŘÍMĚSTSKÉ TÁBORY v těchto termínech:

13.–17.7. 2009

20.–24.7. 2009

10.–14.8. 2009

17.–21.8. 2009

Informace vám rádi poskytneme osobně v RMC Domino nebo na tel. 604 30 50 55.

Elen Egerová

Co bychom měli vědět

Informace ke kácení stromů

Povolování kácení dřevin rostoucích mimo les

Dřevina rostoucí mimo les je strom či keř rostoucí jednotlivě i ve skupinách ve volné krajině i v sídelních útvarech na pozemcích mimo lesní půdní fond. Kácení dřevin se řídí ustanoveními zák. č. 114/92 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění a vyhláškou MŽP č. 395/92 Sb. v platném znění. Povolení lze vydat ze závažných důvodů po vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin ve správním řízení. Obecná ochrana dřevin rostoucích mimo les se uplatňuje bez ohledu na to, jestliže se jedná o dřeviny vysazené člověkem nebo přirozeně rozšířené (i tzv. nálet) a bez ohledu na to, jsou-li to dřeviny ovocné, okrasné či jiné. Dřeviny jsou chráněny před poškozením a ničením zákonem ČNR č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, pokud se na ně nevztahuje ochrana přísnější nebo ochrana dle zvláštních předpisů.

1. Kdy není třeba žádat o povolení?

Povolení není třeba ke kácení dřevin na pozemcích, které jsou ve vlastnictví fyzických osob, jestliže pozemky užívají, jde-li o stromy s obvodem kmene měřeného ve výšce 130 cm nad zemí do 80 cm nebo souvislé keřové porosty do celkové plochy 40 m² a za předpokladu, že nejsou významným krajinným prvkem (viz zvláštní postupy).

Pozor: ze zákona vyplývá, že právnická osoba musí o povolení kácení žádat vždy.

2. Kdy postačí pouze podat oznámení o kácení dřevin?

Povolení není třeba ke kácení dřevin z důvodů pěstebních, to je za účelem obnovy porostů nebo při provádění výchovné probírky porostů, a z důvodů zdravotních nebo při výkonu oprávnění podle zvláštních předpisů. Kácení z těchto důvodů musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin nebo rozsahu zvláštního oprávnění.

Toto písemné oznámení musí mít stejnou náležitosti jako žádost o povolení ke kácení.

Povolení není třeba ke kácení dřevin, je-li jejich stavem zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu. Ten, kdo za těchto podmínek provede kácení, oznámí je orgánu ochrany přírody do 15 dnů od provedení kácení.

Uvedené oznamovací režimy platí stejně pro fyzické i právnické osoby.

3. Jak žádat o povolení kácení?

Žádost o povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les podává vlastník pozemku či nájemce nebo jiný oprávněný uživatel se souhlasem vlastníka pozemku, na kterém tyto dřeviny rostou. Má-li pozemek více spoluvlastníků, musí o povolení požádat všichni vlastníci.

O povolení ke kácení nemůže tedy žádat ten, kdo nevlastní pozemek, na kterém dřevina roste (nebo tento pozemek alespoň oprávněně neužívá) a dřevinu pouze vysadil, nebo o ni pečuje či je na její existenci jinak zainteresován (např. mu stíní, překáží atd.).

Pro podání žádosti lze použít připravený tiskopis nebo lze použít i volnou formu.

Žádost musí vždy obsahovat:

- a) jméno a adresu žadatele,
- b) doložení vlastnického práva, nelze-li je ověřit v katastru nemovitostí či nájemního nebo užívatelského vztahu žadatele k pozemkům a k dřevinám rostoucím mimo les,
- c) specifikaci dřevin rostoucích mimo les, které mají být káceny, zejména jejich druh, počet, velikost plochy keřů včetně situačního zákresu,
- d) udání obvodu kmene stromu ve výšce 130 cm nad zemí,
- e) zdůvodnění žádosti.

Pozn.:

V případě složitější lokalizace místa růstu dřevin doporučujeme použít pro jejich zakreslení kopie pozemkové mapy. Žadoucí je uvést telefonický, případně e-mailový kontakt, kteřý slouží pro domluvení termínu ohledání, které se v rámci správního řízení o kácení dřevin obvykle provádí.

4. Kam a kdy podat žádost o kácení dřevin ?

Příslušným orgánem ochrany přírody pro vydání povolení kácení jsou obecní úřady, odvolacím orgánem pak krajské úřady. Vzhledem k tomu, že kácení se provádí v době vegetačního klidu, je vhodné podat žádost s dostatečným časovým předstihem. Lhůta pro vyřízení je dle zákona 60 a ve zvláště složitých případech 90 dnů.

5. Jaké jsou poplatky a jak je lze uhradit ?

Všechny úkony spojené s povolováním kácení včetně případného ohledání jsou bezplatné.

6. Kdy lze kácet dřeviny ?

Podle příslušné vyhlášky se kácení dřevin rostoucích mimo les provádí zpravidla v období jejich vegetačního klidu. Vždy záleží na termínu, stanoveném v příslušném rozhodnutí o kácení dřevin. V současné době (vzhledem ke klimatickým změnám) se za období vegetačního klidu nejčastěji považuje 1. listopad – 15. březen.

7. Potřebuji povolení k ořezu stromu ?

Ořez koruny stromu se podle zákona nepovoluje. Nesmí být proveden neodborně nebo v nevhodném termínu. Pokud je následně shledán orgánem ochrany přírody jako poškození stromu, bude tomu, kdo jej provedl, uložena pokuta.

8. Co se stane, když skácím dřevinu bez povolení (oznámení) nebo ji poškodím nevhodným ořezem či jinak ?

V případě fyzické osoby:

Pokuta až do výše 10.000 Kč hrozí pokud:

- není splněná ohlašovací povinnost (oznámení o kácení)
- není provedena náhradní výsadba
- je nedovoleně měněn dochovaný stav památného stromu

Pokuta až do výše 20.000 Kč hrozí pokud:

- je poškozena nebo bez povolení pokácena dřevina rostoucí mimo les

Pokuta až do výše 100.000 Kč hrozí pokud:

- je poškozen nebo zničen památný strom
- je pokácena bez povolení nebo závažně poškozena skupina dřevin rostoucí mimo les

V případě právnické osoby a fyzické osoby při výkonu podnikatelské činnosti:

Pokuta až do výše 1.000.000 Kč hrozí pokud:

- je poškozen nebo zničen památný strom
- je poškozena nebo zničena bez povolení dřevina nebo skupina dřevin rostoucích mimo les
- není splněná ohlašovací povinnost (oznámení o kácení)
- není provedena náhradní výsadba

9. Zvláštní postupy

Pokud se na pozemek, na němž dřevina roste, nebo přímo na ni vztahuje jiný ochranný režim (přírodní rezervace, přírodní památka, zvláště chráněný druh, památný strom), jsou nutná další speciální rozhodnutí, závazná stanoviska, případně výjimky. Uvedené platí i pro dřeviny, k jejichž kácení není jinak potřeba povolení, nebo postačuje pouze oznámení o kácení. Podrobnější informace ke konkrétní situaci vám podá příslušný úřad s rozšířenou působností, případně krajský úřad.

Často se jedná např. o kácení dřevin u toků nebo vodních ploch, které jsou zpravidla

součástí významných krajinných prvků. V tomto případě je nutné mimo vlastního povolení i závazné stanovisko orgánu ochrany přírody (příslušným orgánem je obec s rozšířenou působností).

Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků.

Památné stromy jsou mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí, které vyhlásí rozhodnutím příslušný orgán ochrany přírody. Památné stromy je zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji; jejich ošetřování je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil. Je-li třeba památné stromy zabezpečit před škodlivými vlivy z okolí, vymezí pro ně orgán ochrany přírody, který je vyhlásil, ochranné pásmo, ve kterém lze stanovené činnosti a zásahy provádět jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody. Zrušit ochranu památného stromu může orgán ochrany přírody jen z důvodů stanovených zákonem.

10. Další informace

Obecní úřad může ve svém rozhodnutí o povolení kácení dřevin uložit žadateli přiměřenou náhradní výsadbu ke kompenzaci ekologické újmy vzniklé pokácením dřevin. Současně může uložit následnou péči o dřeviny po nezbytně nutnou dobu, nejvýše však na dobu pěti let.

zpracoval: Ing. Tomáš Svačina, MěÚ-OŽP Bystřice pod Hostýnem

Pozn.: tiskopisy „žádost o kácení stromů“ a „oznámení o kácení stromů“ jsou k dispozici v kanceláři matriky OÚ Chvalčov.

Různé

- ❖ **Upozorňujeme občany**, že naše obec je zařazena do projektu vysílání Českého rozhlasu Brno Moravská rodina. Toto vysílání bude po celý den 16. dubna 2009 na FM 97.5. Dopoledne v 8.10 a odpoledne ve 14.30 budou přímé vstupy po telefonu.
- ❖ **Žádáme** všechny občany, aby na svých nemovitostech **ve vlastním zájmu umístili na viditelné místo popisná čísla**, usnadníte práci pracovníkům České pošty, plynáren, vodovodů a kanalizací a v neposlední řadě můžete potřebovat i rychlou záchrannou službu a její prodlevy se mnohdy počítají na minuty. **Tuto povinnost rovněž ukládá zákon 128/2000 Sb., §31 a 32 v platném znění.**
- ❖ **Oznamujeme občanům, že v naší obci pokračuje nakládání s odpady ve stejném režimu** jako v minulých letech. Komodity jako plast, papír, sklo-bílé i barevné třídíme do nádob na veřejných prostranstvích. Nebezpečné odpady sbíráme dle instrukcí Biopasu, a.s., Kroměříž dvakrát ročně. Velkoobjemový odpad a železo sbíráme také 2 x ročně, jste informováni v místním rozhlase, na úřední desce a vývěsních plochách, ve všech prodejnách v obci. Odvoz směsného odpadu-popelnice probíhá jednou za 14 dnů, ve

čtvrtek v lichém týdnu. **Nepoužívejte prosím zelené chatařské kontejnery pro váš odpad. Trávu a další biologický odpad letos prosím kompostujte, v příštím roce již budou zpracovány ve sběrném dvoře. Trávu v žádném případě nevypalujte, je to přísně zakázáno.**

- ❖ **Sběr velkoobjemového odpadu** je v naší obci plánován od 20. do 24. dubna 2009. Bližší informace budou včas zveřejněny obvyklým způsobem.
- ❖ **Žádáme rodiče** dětí navštěvujících ZŠ a MŠ, aby dodržovali dopravní značení v areálu školy (zákaz vjezdu), protože jinak se vystavují nebezpečí pokutování. Značka je umístěna na plotě při vjezdu do areálu školy.
- ❖ **V sobotu 14. března 2009 proběhlo** v obřadní síni OÚ Chvalčov **slavnostní vítání občánků**. Přivítali jsme tři děvčátka (Sofii, Annu, Veroniku) a jednoho chlapečka (Dominika). Malí občánki byli doprovázeni svými nejbližšími. Využíváme této příležitosti, abychom **poděkovali paní učitelce Konečné** za vystoupení pěveckého kroužku naší základní školy.
- ❖ **Dne 19. března 2009 jsme oslavili svátek Josefa** mší svatou v kapli v Dědině. Pro nemoc pana faráře se nemohla posvětit socha sv. Josefa na Pasekách. Pro ty, kteří čekali na posvěcení na místě u obnovené sochy sv. Josefa, byl odměnou mimořádně krásný pohled na Chvalčov. Postaralo se o něj zapadající slunce. Zalilo protisvah pohádkovými bronzovými barvami. Pan starosta krátce pohovořil o osudu sochy a předal ji veřejnosti.
- ❖ **Dne 3. až 5. dubna 2009** je v našem KD prodejní výstava „Chvalčovský šmigrust“. Přijďte se podívat. Podrobné informace jsou na plakátech. **30. dubna vás zveme na Filipojakubskou noc**. Informace budou hlášeny a plakátovány.

***Redakce zpravodaje přeje všem občanům
pěkně prožité Velikonoce a veselý šmigrust.***

Zdraví

Osteoporóza

Snad nepřilíš záživný, a už vůbec ne zábavný titul pro dnešní kapitolu o zdraví a pro zdraví. Ono vůbec vtipkování na účet zdraví jde nejsnadněji tomu, koho se daný problém netýká. Jestliže se člověk smíří s tím, že neduhy prostě k životu patří a patří vždy budou, pokud své trápení přijme, začne se léčit a ještě k tomu dokáže změnit své často mnohaleté zlovyky, je na nejlepší cestě nejen k uzdravení či zmírnění potíží, ale dokáže se s touto situací vyrovnat psychicky a s nadhledem.

Osteoporóza, česky zvaná „řídnutí kostí“, je nemoc, při které **dochází k úbytku kostní hmoty a k nežádoucí přestavbě** vnitřku kosti. Tím se kost stává křehčí a snáze se láme. Dospělý člověk má v těle přes 200 kusů nejrůznějších kostí a kostiček, ale nejčastěji se v důsledku této choroby zlomí některý z obratlů, kyčel, zápěstí atd. Pokud dojde k takové události vlivem drobného zakolísání nebo jiné banální činnosti aniž byl na kost vyvíjen silný tlak, jde s největší pravděpodobností o tento pro-

blém. Zlomení obratle se někdy obtížně rozpoznává. Zatímco náhlá bolest v zádech zpravidla pacienta vžene do náruče lékařů, kteří na tuto diagnózu jistě pomyslí, různé vleklé a nejasné obtíže mohou maskovat pravý stav věci. Následně potom vznikají související obtíže dýchací, zažívací včetně omezení hybnosti.

S úbytkem kostní hmoty se setkáváme velmi často u starších osob, zejména žen po 55. roce věku. Vše úzce souvisí s hormonální výbavou žen. Ženské hormony chrání významně před nemocemi srdce a cév, ale také příznivě působí na náš skelet. Nepřekvapí proto, že s útlumem hormonální produkce přicházíme o zmíněný benefit. V odůvodněných případech je možné v tomto období zvolit hormonální léčbu. (Mnoho žen neví, že některá antikoncepce dlouhodobě používaná vznik osteoporózy podporuje!) Ani mužům se příznaky nežádoucích kostních proměn nevyhýbají. Někdy se setkáváme s narušenou stavbou kostí i u mladých lidí a pak je nutné pátrat po jiných příčinách. Speciální vyšetřovací metoda – denzitometrie – dokáže zobrazit, co se s kostmi děje.

Prozatím není dostatek uspokojivých odpovědí na otázku, proč v posledních desetiletích tak významně narůstá výskyt osteoporózy. Víme však jistě, co nesmíme zejména v mládí podcenit. Vytvořit si dobrý zásobník stavebních jednotek v kostech a také v zubech je prvotní a velmi důležité. Správnou kostní výstavbu můžeme ovlivňovat maximálně do 30 let, přičemž nejvýznamnější etapou je období od narození do tří let a potom období puberty.

Zásadními složkami stravy pro tento účel jsou **vitamín D** a vápník, dále pak hořčík, vitamín C, K a další. Vitamín D je získáván rovněž pobytem venku a nemusíme se přímo smažit na slunci. Stačí nám k tomu 15-30 minut denně. Potravní zásobárnu „D“ představují hlavně ryby (nejvíce úhoři, dále sledě, šproty...), mléčné výrobky (zejména sýr Ementál), pšenice atd. **Vápník** je obsažen, jak každý ví, v mléčných výrobcích, ale v bezkonkurenčním množství se nachází v máku. Jenže jezte denně nudle zasypané mákem. Poměrně značné množství obsahují mandle, lískové či para ořechy, fíky, sezamové semínko, kakao, ze zeleniny především pažitka, květák, brokolice.

K nežádoucím prvkům stravy řadíme některé nápoje (Cola) s obsahem fosfátů, které vychytávají vápník, takže se stává pro tělo bezcenným. Záporný vliv na kosti má také kouření, vyšší dávky alkoholu a nedostatek pohybu.

Doplňování potřebných složek pro náš opěrný systém získává na významu po delším období středního věku znovu zhruba s příchodem vnučat. Tehdy už slabně také vstřebávání podstatných prvků ze střeva do krevního oběhu, z nejrůznějších důvodů se méně pohybujeme a v pokročilém stáří mnoho lidí ani nevychází z domu, takže sluneční porce vitamínu D rovněž chybí. Z těchto důvodů je potřeba zmíněné složky uvážlivě dodávat. Uvážlivost spočívá v konzultaci s odborníky, zda je vhodné vzhledem k případným dalším chorobám a užívaným lékům přidávat další, byť obecně prospěšné látky.

Jestliže lékař stanoví léčbu osteoporózy **speciálními léky**, je na místě velmi dobře se seznámit s pravidly jejich používání, poněvadž profit takové léčby, a je to léčba velmi drahá, na udržování těchto pravidel přímo závisí. V opačném případě si člověk zdraví spíše poškodí. Výsledný efekt výrazně podtrhuje **cvičení** přizpůsobené pohybovým možnostem každého jednotlivce.

Pokud ani všechna tato doporučení nepomohou, máme právě v nadcházejícím velikonočním období jedinečnou příležitost vehnat čerstvými vrbovými proutky trochu svěžesti do zemdlých údů. Jen nevím, proč jimi nejráději muži šlehájí mladá děvčata, která to nejméně potřebují. Krásné Velikonoce!

Marie Vyličilová

Chvalčovští zahrádkáři

„Pod vedením přírody nemůžeme nikterak pochybit.“ (Marcus Tullius Cicero)

Přivítali jsme první jarní den 21.3. a 22.3. byl **Světový den vody**, i když pranostiky říkají: „**Březen – za kamna vlezem, duben – ještě tam budem** nebo **Nenadělá-li led Matěj s pilou, nadělá jej Josef širočinou.**“ Jaro, to krásné slovo, by nás mělo udělat alespoň na krátkou dobu šťastnými obyvateli planety Země.

Přími předplatitelé časopisu **ZAHRÁDKÁŘ** získávají s březnovým číslem od firmy SEMO Smržice osivo nové podnože SPRINTER F 1 pro roubování okurek a melounů, která má dobrou afinitu s většinou pěstovaných odrůd. V dubnovém čísle obdrží předplatitelé vzorek hnojiva „**KRISTALON - pokojové rostliny**“ a zvláštní přílohu „**Knihovnička zahrádkáře**“, tentokrát věnovanou pěstování jahodníku.

Ukončili jsme cyklus vzdělávání v Olomouci, v Brně. Rádi bychom vám připomenuli některá data: začátek března je čas kvetení sněženek, 8.3. byl MDŽ, okolo 16.3. začínají kvést sasanky, 7.4. je Světový den zdraví, 10.-13. 4. jsou Velikonoce. **Krásné, radostné, klidné a příjemné prožití velikonočních svátků a hodně radosti z příchodu jara přejí zahrádkáři.** 18.4. bude Mezinárodní den památek a sídel, 22.4. Den země a 1.5. Svátek práce. „**Byl pozdní večer – první máj – večerní máj – byl lásky čas**“. I na naší zahradě. Proto, milý zahrádkáři, tento den ihned jemně utrhni nejkrásnější květ a s polibkem ho daruj manželce. 3.5. bude Den slunce .

Dne 6.3.2009 v 17.00 hod. jsme měli hlavně pro ženy před MDŽ na CHALUPĚ ZAHRÁDKÁŘŮ přednášku př. Ing. Jar. Oborného, absolventa 4. cyklu ÚZA, na téma **JAHODY – pěstování, odrůdy, ochrana. Během přednášky** jsme používali diaprojektor . Mimo to nám byly promítnuty odrůdy jablek, hrušek, jarní, letní a podzimní FLÓRA Olomouc , výstavy chryzantém v Ivančicích a Šlapanicích, Arboretum Šmelcovna u Borotína a zahradnictví p. Lébiše, s patřičným komentářem. Rovněž jsme promítli ukázky z oblastní výstavy zahrádkářů v Květné zahradě v Kroměříži. Důkazem spokojenosti účastníků bylo to, že jsme odcházeli domů až po 21. hodině. Na CHALUPĚ bude ještě v březnu praktická ukázka řezu.

Hned 8.3.2009 v 9.00 hod. byla v Holešově v DOMĚ ZAHŘÁDKÁŘŮ přednáška ing. Pavly Davidové „**Méně známé drobné ovoce**“, s velmi dobrým ohlasem. Upozorňujeme na republikovou soutěž ČZS pro děti „**Bylinky naší zahrádky**“. Ukončení přihlášek je do 31.3.2009, kdy musí být již v Praze.

Nové odrůdy třešní z Holovous pro ty, kteří budou kupovat a vysazovat, jsou **Adélka, Jacinta, Kasandra, Sandra, Early Korvik, Justyna, Fabiola, Livia, Debora, Tim, Tamara, Amid**.

Jakmile to zem dovolí, vysazujeme ovocné stromy a keře. Důkladné zalití je zvláště důležité.

V březnu se též dokončuje přerobování peckovin a v druhé polovině měsíce, v době tlaku mízy, začínáme s přerobováním jaderovin.

K nalákání housenek obaleče jablečného připevňujeme na kmeny jabloní pásy z vlnité lepenky a nezapomeneme obnovit lepové pásy u peckovin. Připomeňme si: Látky, které mají opravdu silný vliv na prevenci rakoviny, se vyskytují například v kurkumě, borůvkách, jahodách, zeleném čaji, sójových bobech, rajčatech, hroznovém víně, citrusech, česneku, kapustě, brokolici, zelí. Navíc je třeba si uvědomit, že tyto látky nejsou antioxidanty. Přesto mají vyšší účinek. Už Rabelais pravil v příbězích o Pantagruelovi: „**Tříkráte či čtyřkráte šťastnější bývají ti, co zelí hojně pěstují.**“

Upozorňujeme na termíny výstav: 3.-12.4. 10. jubilejní výstava orchidejí v Č. Budějovicích, pořádá Orchidea klub, 23.-26.4. FLÓRA Olomouc, jarní etapa (ZO ČZS Holešov pořádá zájezd), 2.-10.5. FLÓRIA-JARO, výstava narcisů, tulipánů ve Věžkách.

V Blatnici p. Sv. Antonínkem jsme byli na koštu vína dne 14.3., kde bylo 20 odrůd bílých vín, 11 červených, 2 rosé a celkem bylo 266 vzorků vína. Hrálá cimbállovka „BURČÁCI“. Zároveň místní pekařství nabízelo deset druhů chleba k ochutnání a další své výrobky. Návštěvníci byli z Jeseníků, Ostravy i Čech. Další košty nás čekají až do poloviny května.

Březen – měsíc brízy. Bříza potřebuje hodně světla. Může kolonizovat jak tvrdou skálu či chudý písek, tak také kyselé rašeliniště. Její plochý kořenový systém ukazuje, že toho od půdy moc neočekává. To málo minerálů, co potřebuje, využije z hub. Bříza se nedožívá vysokého věku (80-100, vzácně 120 let), přesto vždy udělá místo pro jiné stromy poté, co připravila a zlepšila půdu. Její odolná kůra byla používána pro lodě a kánoe, nádrže a vycíněná také na vědra a boty. Jako křbové dříví hoří i syrové. Dříve bylo její využití v kolářství a nyní se stále používají metly-košťata a dle starých tradic „vymetala zlé síly“ z domácnosti a stále se využívá v sauně. Čaj z mladých listů nebo věhlasná míza brízy povzbuzuje žluč, ledviny, močový měchýř. Krev čistící míza brízy je ceněným tonikem pro celý metabolismus. Březová voda čistí kůži. Pro Kelty byla šťáva **nápojem krásy** a zasvětili jí 24. červen, třetí den po letním slunovratu. V jejím názvu je březost – souvislost s jarem – první jarní měsíc je nazýván březnem. Na Chvalčově máme krásnou břízu u domu paní učitelky Haškové.

Duben – měsíc platanu. Platany jsou až 30m vysoké stromy s opadavými listy. Kvetou poprvé ve věku 20 let. Platanu vyhovuje slunné stanoviště, má vysokou odolnost proti zakouřenému prostředí, rovněž snáší sálání tepla z dlaždic, používá se jako solitér a také na tvarované stěny. Dřevo se používá k výrobě nábytku. V Kroměříži je můžeme obdivovat před psychiatrickou léčebnou v Bezručově parku či Podzámecké zahradě. V Bystřici p. Host. vroubí platany silnici kolem Bystřický před zámkem.

Práce na zahrádce, jako je například i sekání trávníku, udržuje člověka v kondici a fit, proto zapojte i děti!

„**Je-li duben pěkný, bude květen ještě lepší**“, „**Na Velikonoce jasno – bude laciné máslo.**“

Výbor ZO ČZS

Kulturní rubrika

Otvírání studánek

V úterý 24. března jsme se již potřetí sešli při otvírání studánek. Tato akce se stává v naší obci pěknou tradicí. U studánky před Sklenářovým se nás sešlo více než 70. Přišlo také několik občanů z Bystřice pod Hostýnem.

Jako každým rokem, tak i letos se organizace ujal pan Jaroslav Sklenář, který se o studánku po celý rok stará. Po jeho úvodu a básničce od paní Šindlerové pozdravil všechny také starosta obce pan Antonín Stodůlka, který studánku pokřtil. Od letošního roku ponese název "**SKLENÁRKA**".

Paní Anička Stellová přivítala studánkovou vílu, která přišla v hezkých modrých šatech, s pestrým věnečkem na hlavě. Víla odemkla studánku a z malovaného džbánku nám nalila dobré vody. Společně s autorkou paní Ludmilou Růžičkovou jsme si zazpívali již známou písničku i s novou - třetí slokou. Nikom nevdala sněhová přeháňka. Zahřáli jsme také se horkým čajem, dobrou slivovicí a pochválili paní Martě Šindlerové výborné koláčky. Více než třetina účastníků konzultovala vydařenou akci v hotelu Říka.

Děkujeme všem, kteří otvírání studánek připravili, a už se těšíme na příští rok.

Věra Kratochvílová

Studánka **Autorka paní Marta Šindlerová**

*Pod chvalčovskou Říkou
studánečka malá,
otevíráme ji
každým rokem z jara.*

*By v ní voda byla,
máme zbožné přání,
aby nám nevyschla
pod hostýnskou strání.*

*Voděnku studenou
má i v parném létě,*

*v okolí studánky –
vše zelená se a kvete.*

*Napájí pocestné,
mobilní i pěší,
že má dobrou vodu,
to přec všechny těší!*

*Aby nám nevyschla
od podzimu do jara,
o to se vodní víla
již po léta stará.*

Zamyšlení

Když jsem naposledy navštívila místní veřejnou knihovnu, ptala jsem se naší knihovnice Ivanky Zábranské, jaký je zájem chvalčovských čtenářů o knihy z oblasti psychologie a filozofie. Přirozeně jsem neměla na mysli spisy Carla Gustava Junga nebo Imanuela Kanta, ale spíše publikace o vztazích, o rodině, o zdraví... V duchu jsem myslela, že bych nějaké knihy typu „Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše“ nebo „Sto slibů mému dítěti“ od Malliky Chopry, mohla sehnat, ale paní Ivana mě překvapila sdělením, že tohle se tady moc nečte.

A není to škoda? Ptám se. Dodneška si jasně pamatuji, když jsem poprvé před lety otevřela knihu Louis L. Hay „Miluj svůj život“ - jistě ji mnozí znáte a v naší knihovně je k dispozici. Tolik mi tehdy pomohla!

Opravdu dokážeme milovat svůj život? Kdo to dokáže, ten pomoc tolik nepotřebuje. Ale ten, kdo se zmitá většinu svého života v bezmoci a nejistotách, tomu může dobrá kniha přečtená v pravý čas opravdu pomoci. Myslím, že kniha „Miluj svůj život“ je kvalitní v tom smyslu, že její autorka prošla velkou bolestí a utrpením rakoviny a její výpověď je lidsky poutivá.

Samozřejmě, na světě neexistuje kniha, která by vyřešila naše problémy. To je vždycky na nás. Ale každá podaná ruka je dobrá.

A tak se ptejte a zkoumejte své životy, už proto, že nejsme stvořeni k nezájmu a rezignaci.

Jitka Dostálová

Z historie Chvalčova

Čas zabijaček

Pěkná mrazivá zima mi připomněla, že to býval čas domácích zabijaček. V chalupách, kde k tomu měli aspoň trochu podmínky, chovali prasátko tak, aby v tomto zimním období mělo sto až sto padesát kilo. Zemědělci chovali dvě nebo tři prasata, která během roku prodali řezníkovi, a jedno, které bylo určeno na vylepšení domácího stravování. V rodinách na vesnici měli aspoň měřičku pole, otec byl zaměstnán, aby živil rodinu, a matka pečovala o děti. Jak jí to jenom trochu vycházelo, chovala i domácí zvířectvo. To byla drůbež a králíci. Když mohly děti trochu vypomoci, tak si pořídila kozičku a také prasátko. Krmiva se trochu přikoupilo, ale to na vesnici nebyl problém.

Zabijačka se naplánovala na zimní období, protože tehdy nebyly ledničky a mrazničky. Maso a dobroty ze zabijačky musely chvíli vydržet. Je to ale ironie. Dnes jsou ledničky a mrazničky v každé chalupě a zabijačku už skoro nikdo v celé dědině nedělá. Dříve lidé těžce pracovali a jídlo se během roku odbývalo a jedlo se velmi skromně, ale po zabijačce si to v rodinách vynahradili. Byla zásada – kdo dobře pojí, ten je i zdravý. Dnes už ani to neplatí. Zdravotníci doporučují pro zdravý více pohyb a méně tuků, zejména živočišných. Místo sádlem máme jídlo mastit olejem jako šicí stroj.

Zabijačku prováděli vyučení řezníci, kteří zrovna neměli živnost. Na Chvalčově byl na ty věci největším odborníkem pan Vilém Hradil. Jitrničky, jelítka, tlačěnka a ostatní dobroty, které udělal on, neměly konkurenci. Byly hodnoceny vždy jako nejlepší. Každý si přál zabijačku od něho. Termíny se musely domluvat předem

na pořadník. Pan Hradil se zastavil den před zabijačkou a oznámil: „Přijdu zítra o sedmé. Připravte kotel vařící vody, dobrý by byl také ještě velký hrnec. Kroupy už máte uvařené? Dostatek soli, koření, česneku a cibule, abychom se nezdržovali.“ Ráno už všechno jelo. Jak taková zabijačka probíhala, uvedu z vlastní zkušenosti. Bylo to asi v roce 1951.

Švagr byl zaměstnán v loukovském revíru u koní. Švagrová byla dobrá hospodyně. Děti neměli a její láskou bylo domácí zvířectvo, drůbež, kozička, prasátko a samozřejmě manžel. Tu kozu chovala vlastně kvůli praseti. Co od kozy nadojila, z toho si pro sebe vzala trochu na kafe a na zbytek si pochutnávalo prasátko. Při krmení si s ním popovídala a pošimrala ho na hřbetě. Chrochtalo blahem. Mělo se dobře. Pěkně rostlo a přibývalo na váze.

Jednou přišel švagr a požádal mne, abych mu pomohl při zabijačce. Říkal: „Sám mám nohy prolezlé revmou a moc toho nesvedu. Přijde také strýc Růžička a zabíjet bude Vila Hradil. Napřed mne odmítal, že už má pětasedmdesát a zabijačky nedělá. Když jsem ho přemlouval, tak slíbil, že přijde, ale chce, aby prase někdo střelil, že sám už sílu na omračení nemá. Tak už jsem i střelce našel.“ Samozřejmě jsem mu pomoc slíbil. Ještě jsem se zeptal, jak pěkný ten mašík je. „No, dost velký. Nevážil jsem ho, takovou klec ani váhu nemám. Sehnal jsem jen míru, to je takový metr, jako mají švadleny, jenom místo centimetrů jsou na něm kila. Měří se přes prsa. Naměřil jsem dvě stě osmdesát kilo.“ Uznal jsem, že to už je pěkný kousek.

Sešli jsme se všichni ráno v den, jak bylo stanoveno. Všechno bylo připraveno. Šli jsme na to. Mašíka jsme z chlívků ven strkat nemuseli. Otevřeli dvířka a zavolali. On sice nevyběhl, ale pomalu se šoural ven. Byl to takový kus, jaký jsem ještě neviděl. Provazem jsme ho přivázali za přední nohu k jabloni. Byl klidný, netušil, co ho čeká. Omračení mělo být provedeno střelou. Myslel jsem, že je to nástroj, se kterým zabíjejí na porážkách. Byla to ale normální pistole. S tou pistolí přišel mladý hoch, myslím, že to byl syn hajného. Byl to šikovný kluk, jenže špatně chodil. Řezník pokynul, on přistoupil k praseti a z blízkosti několika centimetrů ho střelil do čela. Prase mělo klesnout. Řezník byl připravený s nožem k píchnutí. Místo toho prase neuvěřitelně vyskočilo a začalo velice kvičet. Rána asi nebyla správná. Smýkalo sebou a dupalo, jak mu provaz na noze dovoloval. Střelec se chystal ke druhé ráně, ale prase se pohybovalo tak rychle, že se mu k hlavě nestačil dostat. Otáčel se s nabitou pistolí tak, že jsme měli strach, aby netrefil někoho z nás. Hleděli jsme se někam ukrýt a prase kvičelo bez přestání, až by bubínky praskaly. Když jsem viděl, že střelec svými pohyby praseti nestačí, tak jsem k němu přistoupil zezadu, vzal mu pistolí, přiskočil k praseti a střelil ho do čela. Prase sebou smýklo a řvalo ještě víc. Řezník křičel a neslušně nadával. „Takovou zabijačku jsem ještě nedělal. Pantok!“ Zvolal na švagra. Ten vběhl do kůlny, tam se mu připletla pod nohy motyka a natáhl se pod vůz. Jak mohl nejrychleji, sebral se, ale pantok hned najít nemohl. Řezník moc nadával a prase velice kvičelo. Švagr přiběhl s pantokem, zahnal se a vši silou udeřil. Prase má čelo malé a po stranách masité hrboly, ze kterých vyrůstají uši. Švagr se trefil do toho hrbolu a pantok se mu odrazil, že si málem seknul do vlatního zadku. Prase stále poskakovalo a velice kvičelo. Mistra řezníka chtěl sebrat nebo skolit infarkt. To už bylo na něho příliš. Chopil se pantoku sám a prase udeřil do čela. Povalili jsme ho a řezník ho píchl do krku. Tak se nám to konečně podařilo. Zavolal: „Mísu na krev!“ Přistrčil jsem ji rychle k ráně. Brzy se naplnila a to už řezník velel rychle míchat, aby se nesrazila. Tím jsme měli jeden důležitý úkol splněný.

Další normální postup by byl prase v trokách opařit a štětiny seškrabat. To jsme dělat nemuseli. Podle tehdejšího nařízení se muselo vyřídít předem povolení na

zabijačku a po ní odevzdat do výkupu čtyři kila škvařeného sádla a staženou kůži (krupon). Kůže se stahovala ze hřbetu a boků, nesměla být opařená a pořezaná.

Potřebovali jsme prase potáhnout asi tři metry blíž ke stodole. To se nám podařilo, když jsme společnými silami zabrali za nohy prasete a ještě si pomohli sochořem. Řezník pak strhal kopytka a za šlachy na zadních nohách nasadil „krmelec“. To byla prohnutá dřevěná příčka, na kterou se prase pověsilo. Věšení prasete takové váhy byl další problém. Na trámu ve stodole byl připravený pro zavěšení řetaz. Pomocí dalších dvou řetázků a páky jsme prase zvedali. Jako páku jsem použil oje od vozu. To jsem zvedal nahoru a dolů a moji pomocníci vždy háček jednoho řetázků popnuli o ohnivko. Tak jsem cvičil vši silou nahoru a dolů a prase se pomalu zvedalo ze země. Když konečně viselo v potřebné výšce, tak jsme si všichni oddechli. Mě bolela záda, že jsem se nemohl narovnat. Švagr nabídl každému velkou štamprli dobré slivovice a byli jsme zase silní chlapi.

Zatím došly z Chvalčova také manželka s babičkou. Šly po chodníku od Kozince. Babka si neodpustila poznámku: „Byly jsme na Včelenisku a už jsme slyšely, že zabijáte.“ Pan Hradil, vrstevník babky, na pozdrav neodpověděl, ani se neohlédl. Byl ještě pořad dopálený. Jeho zásada byla, že prase při porážení nesmí ani kviknout. Pořádný úder do čela, omráčení a píchnutí, to byla vždy otázka okamžiku. My jsme mu to dnes ale trochu prodloužili. Muselo se ale pokračovat dál.

Obdivoval jsem řezníka, jak šikovně kůži stahoval. Za chvíli jsem měl kůže plnou náruč a odnesl jsem ji. Na řadu přišla střeva. Těch se chopili pomocníci. Měli za úkol je obrátit a v několika vodách se solí je řádně oprat. Já jsem odnášel ke kotlu další vnitřnosti, jako játra, plíce, slezinu a podobně. Když řezník oddělil hlavu, musel jsem pořádně zabrat. Donesl jsem ji na stůl. Byla jako pyramida. Jistě měla víc než padesát kilo. Řezník přišel ke kotlu a do vařící vody vkládal droby, to je vnitřnosti. Z hlavy oddělil ovar a nakrájel ho na menší kusy, aby se provařily. Vše řádně posolil a nechal vařit.

Já jsem byl zvědavý, kam jsme stříleli, když prase ani po dvou ranách nekleslo. Bylo to jasné, až byla hlava rozdělená. V té hoře masa a kostí byl mozek jen jako větší jablko. Obě rány šly těsně pod tím mozkiem.

Když byly droby uvařené a vytážené z kotle, tak pro nás, aktivní účastníky zabijačky, nastaly hody. Švagrová pobízela: „Berte si, na co máte chuť.“ Všechno lahodně vonělo horkým vařeným masem. Ochutnali jsme po kousku ovar, játra, jazyk, rypák, kousek masa z hlavy. Všechno bylo moc dobré a byla toho velká hromada. Švagr zase nabízel slivovičku, takže nám nechybělo nic.

Řezník pracoval jako stroj. Maso dělil na kusy, které jsem odnášel na připravená místa. Polty špeku byly na píd' silné, tak ty dělil ještě na tenčí díly, aby se daly prodat. Očistěná střeva rozdělil na délky jitrnic a jelit. Michal kroupy s krví a dělal jelita. Na jitrnice míchal prejt z uvařených jater, masa a kůže z nožek, ochutnával, přidával soli, česneku a koření. Až to bylo akorát, tak tím plnil střeva a špilkoval je. Jitrnice a jelita šly do kotle. Do tlačanky připravil na hrubo nakrájená játra, ovar a jiné vnitřnosti. Směs napěchoval do vypraného žaludku. Vše se společně, ale velmi mírně vařilo, aby jitrničky a jelítka nepraskaly. Tyto dobroty jsme po uvaření odnášeli na čistých prknech k vychladnutí. Po uvaření všeho, co bylo potřeba, zbyl v kotli mastný vývar, do kterého řezník přidal kroupy s krví, ochutil kořením a byla z toho výborná ovarová polévka, na Chvalčově zvaná prdelanka či prdelačka.

Maso na uzení a na klobásy se nakládalo do láku. Lák byl nálev se solí, česnekem a kořením. Za několik dní maso z láku natáhlo kořenou chuť a mohlo jít do komína.

Bylo již odpoledne. Pan Hradil ještě všechno prohlédl, svoje nože a nářadí uložil do kabely a měl se k odchodu. Švagr se s ním pořídil (vyrovnal) a nalil ještě slivovičky. Obdivovali jsme pana Hradila, jak ve svém věku všechno dobře zvládl. On však naši spolupráci asi moc neobdivoval, určitě spokojen nebyl, ale už to bylo tak.

Po zabijačce bylo zvykem dát také ochutnat zabijačky sousedům, rodině a známým. Ono se to obvykle na revanš vrátilo. Dávaly se jitrničky, jelita, kousek ovaru, díl tlačanky, kousek masa, a hlavně hrnec ovarové polévky. Když bylo málo střev, podělovalo se jelitovým prejtem, kterému se na Chvalčově říkalo obcházka.

Ze zabijačky jsem dostal bohatou výslužku, do zad housera a za dvanáct dnů dovolené jsem přibral šest kilo. Byl jsem spokojen a rád na to vzpomínám.

Ing. Josef Skýpala

Z historie Hostýna

Bitva u Vogastisburgu

1. část

Poznámka: Vogastisburg = Vogastisburk, dále v textu použit Vogastisburg.

Je Hostýn bájným Vogastisburgem? Jsme potomky hrdinných obránců Vogastisburgu? Máme právo, nebo povinnost, aby se náš region hlásil k odkazu Vogastisburgu? Na to se budeme snažit odpovědět na základě tohoto článku. Vzpomínám si, že když jsem byl malý kluk, tak někteří staří lidé nazývali Hostýn Vogastisburgem. Mýlili se? Anebo na tom něco je? Staří lidé například používali i pořekadlo: „Utíkat do Uher.“ Tato událost (útěk do Uher) je stará devět století, přesto ještě do dneška staří lidé toto pořekadlo znají a je založeno na skutečné události, která se odehrála na hranici Moravy a Uher. Na lidovém podání je obvyčejně kus pravdy.

Již 200 let se snaží badatelé najít legendární hrad Vogastisburg. Pátrání po Vogastisburgu je stále neúspěšné a existuje také názor, že je to z důvodu, že ho vlastně mnozí ani najít nechtějí. Mnozí badatelé jsou názoru, že učenci z Prahy vidí centrum dění v Praze a objevení Vogastisburgu jinde než na Vyšehradě nezapadá do jejich koncepce vidění světa. Badatelé, kteří při pátrání po Vogastisburgu vyrazili směrem k Hostýnu, přirovnávají pátrání pražských historiků po Vogastisburgu ke vtipu, kdy chlap lozí po kolenou kolem lucerny a hledá peněženku. Kolemjdoucí pán se ho ptá, co hledá, a když řekne, že peněženku, tak se zeptá, jestli si je jistý, že ji ztratil u lucerny a ne v tmavém parku. On na to odpoví, že ji sice ztratil v parku, ale tam je tma a pod lucernou se lépe hledá.

Nyní si připomeňme trochu historie. Avari terorizují slovanské obyvatelstvo, kradou majetek, znásilňují ženy a za manželky si odvádějí násilím ženy a dívky. Z tohoto důvodu propuklo v roce 620 protiavarské povstání, do jehož čela se postavil franský kupec Sámó, který se stává panovníkem země. Za centrum se považuje jižní Morava (vytipované možnosti : např. Znojmo, Hodonín, Dowina, prostě oblast kolem Dyje) nebo západní Slovensko (Bratislava). Historici jsou názoru, že centrum muselo být v blízkosti avarského kaganátu, aby Sámó mohl řídit boje. Názor, který dává centrum Sámovy říše do Čech, považují mnozí historici za nereálný, poněvadž avarská rozpínavost v té době nebyla až tak úspěšná a do Čech nedosáhla. Kdyby tedy Sámó

sídlil v Čechách, tak by o Avarech mohl slyšet jen z povídání poutníků, a nestal by se vladařem a jako kupec by se vrátil zpět do Franské říše.

Poznámka: Podle Fredegara byly iniciátory povstání proti Avarům děti znásilněných žen, tedy děti, kde byl otec Avar (Hun) a matka byla znásilněná žena slovan-ského původu. Problém u těchto dětí nebyl v znásilnění jejich matky, ale okolnost, že je místo k Hunům zařadili k porobeným Slovanům.

Na rostoucí moc nově vznikající říše se franský král díval s nelibostí a bylo jen otázkou času, kdy dojde k válce. A záminka přišla roku 631. Ale nechme mluvit toho nejpovolanějšího, to jest kronikáře Fredegara:

Když toho roku (631/632) Slované jménem Venédové v království Sámově zavraždili a o majetek oloupili kupce Franků ve velikém počtu, to byl počátek svady mezi Dagobertem a Sámem, králem Slovanů. A Dagobert posílá vyslance Sicharia k Sámovi se žádostí, aby dal spravedlivě napravití za kupce, jež jeho lidé zavraždili a jejichž majetek si nedovoleně přivlastnili. Sám nechtěje Sicharia viděti ani by nebyl dovolil, aby k němu přišel; Sicharius obléknuv se na způsob Slovanů, přišel se svými lidmi před Sámou; oznámil mu všechno, co měl uloženo. Ale jak to bývá u pohanství a zpupnosti pošetilých: Nic, čeho se jeho lidé dopustili, nebylo Sámem napraveno, leč toliko chtěl dáti dovození, aby spravedlivost byla navzájem sjednána o těchto a jiných obviněných, která vzešla mezi stranami. Sicharius jako zpozdlilý vyslanec mluvil proti Sámovi slovy nespravedlivými, která neměl uložena, a výhrůzkami tak, že by Sám a jeho lid království byli povinni služebnost Dagobertovi. Sám odpovídaje již popuzen, pravil: „I země, kterou máme, je Dagobertova i my jsme jeho, jestliže však nařídí uchovatí s námi přátelství.“ Sicharius řekl: "Není možné, aby křesťané a sluhové boží mohli uzavírat přátelství se psy." Sám proti tomu pověděl: "Jestliže vy jste sluhové boží, zatím co vy proti Bohu jednáte, my jsme si vzali dovození zuby vás roztrhati." Sicharius byl vyhnán z dohledu Sámova. Když toto oznámil Dagobertovi, Dagobert pyšně přikáže sebrati vojsko z celého království Austrasijců proti Sámovi a Venedům; tu vojsko vtrhne třemi spořádanými zástupy na Venedy, ba i Langobardi, koupeni Dagobertem, taktéž nepřátelsky vytáhli na Slovany. Slované se proti nim připravili a na těch i jiných místech vojsko Alamanů s vévodou Chrodobertem zvítězilo na území, na které vtrhlo. Langobardi taktéž zvítězili a Alamani a Langobardi s sebou přivedli velmi velký počet zajatců ze Slovanů. Austrasijci však, když přitrhli k hradu Vogastisburgu, kde se opevnilo velmi četné vojsko statečných Venedů, obklíčili jej, bojujíce po tři dny, třetího dne došlo k zvratu a tu je mečem zabito mnoho z vojska Dagobertova a odtud zbaběle, zanechávajíce všechny válečné stany a věci, které měli, vracejí se k vlastním sídlům. Potom hojnou odplatou vpadávají Venédové do Durynska a ostatních krajů království Franků za účelem plenu; ba i Dervan, vévoda kmene Srbů, kteří byli z rodu Slovanů a již dávno patřili ke království Franků, přidal se se svými ke království Sámovu. A to vítězství, kterého Venédové proti Frankům dobyli, ne tak získala statečnost Slovanů jako zmalomyslnění Austrasijců.

Poznámka: Posel Sicharius se se Sámem nedohodl na odškodnění úmyslně. Měl za úkol vyprovokovat konflikt a událost se stala záminkou vojenského zásahu. Sám byl původním povoláním kupec a jako panovník si dobře uvědomoval, jak je důležitý obchod pro rozvoj země. I dávání Dagoberta za vzor křesťanské morálky bylo provokující, Dagobert měl tři manželky a spoustu milenek.

Historici vytypovali možná místa Vogastisburgu, která si můžeme prohlédnout na obrázku. Nyní se však soustředíme z Fredegarovy kroniky na tři údaje, které konkretizují Vogastisburg a rozebereme je: 1) catrum, 2) kultovní místo, 3) Sámou přispěchal

- 1) „catrum“, což znamená, že jde o trvale opevněné místo a ne o nějaké narychlo zbudované opevnění, jak se nám někteří badatelé snaží namluvit. Někteří badatelé, kteří vylučují Hostýn, uvádějí důvod, že se muselo jednat o narychlo vybudované opevnění, že by Dagobert nebyl tak hloupý, aby se pustil do dobývání tak pevného hradu, jako byl v té době Hostýn. Na to je možné odpovědět jednoduše: „Čingischán se taky nezastavil před čínskou zdí.“
- 2) Vogastisburg byl zároveň kultovním místem, což znamená místo zasvěcené bohu. Pravděpodobně Radegastovi.
- 3) Sámo přispěchal na pomoc Vogastisburgu. A toto je velmi důležitý bod, vrátíme se k němu později.

Musíme vzít v úvahu také názor badatelů, že Sámo nebyl jasnovidce a nevěděl, kudy a kdy franská vojska potáhnou. Bitva na rovném poli by nedopadla pro Sáma dobře. Z toho důvodu se přepokládá, že Sámo očekával Dagoberta ve svém sídle. A směr útoku franských proudů směřuje k Dyji.

(konec 1. části)

Ing. Petr Sedlařík

POUTNÍ SLAVNOSTI NA SV. HOSTÝNĚ

březen až prosinec 2009

- 22.3. – Ne – Svatojosefská soukromá pouť mužů
- 28.3. – So – Pěší pouť farnosti Louka – Sv. Kopeček – Sv. Hostýn
- 25.4. – So – Šestnáctá celostátní pouť hasičů , 10,15 hod. pontifikální mše sv.
- 1. 5. – Pá – Pouť bohoslovců za povolání, 11,00 hod. mše sv. a ve 13,00 hod. sv. požehnání
- 3. 5. – Ne – Zahájení poutní sezony, pontifikální mše sv. v 9,00 hod.- Pouť Klubu křesťanských žen
- 17. 5. – Ne – Sedmá pouť včelařů, 10,15 hod. pontifikální mše sv.
- 23. 5. – So – Čtrnáctá pouť rádia Proglas, hlavní mše sv. v 10,15 hod.
- 24. 5. – Ne – Sedmá pouť podnikatelů, hlavní mše sv. v 10,15 hod.
- 1. 6. – Po – Devátá pouť píšičích křesťanů, pondělí svatodušní, hlavní mše sv. v 10,15 hod.
- 6. 6 – So – Společná pouť sdružení žáků a žákyň Dona Bosca
- 13. 6. – So – 8,30 hod. mše sv. v Bystřici pod Hostýnem, následuje Eucharistický průvod na Sv. Hostýn
- 16. 6. – Út – Pouť kněží olomoucké arcidiecéze za vlastní posvěcení, mše sv. v 9,00 hod.
- 19. 6. – Pá – Slavnost Nejsvětějšího srdce Ježíšova, sobotní pořad bohoslužeb -Pouť členů apoštolátu modlitby, - hlavní mše sv. v 10,15 hod.
- 27. 6. – So – Dětská pouť u Panny Marie na začátku prázdnin, mše sv. 9,00 hod a 10,15 hlavní mše sv.
- 11. 7. – So – Pouť obce Slavkov, hlavní mše sv. v 10,15 hod.
- 15. 8. – So – Titulární slavnost Nanebevzetí Panny Marie, nedělní pořad bohoslužeb

16. 8. – Ne – Hlavní pouť, 10,15 hod. pontifikální mše sv.
 22. 8. – So – Pouť pedagogů
 23. 8. – Ne – Tradiční Orelská pouť, pontifikální mše sv. v 10,00hod.
 29. 8. – So – Arcidiecézní pouť rodin a dětská pouť na konci prázdnin, mše sv. v 9,00hod a 10,15 za děti rodiny a mládež
 5. 9. – So – Sedmnáctá pouť mukulů, vězňů totálních režimů, hlavní mše sv. v 10,00 hod.
 13. 9. – Ne – Pouť členů Matice Svatohostýnské, v 9,00 hod. pontifikální mše sv.
 18. 9. – Pá – První den Františkánské pouti, 19,30 hod. hlavní mše sv., následuje celonoční adorace
 19. 9. – So – Druhý den Františkánské pouti, hlavní mše sv. v 10,15 hod.
 4. 10. – So – Růžencová pouť
 10.10. – So – První den dušičkové pouti, 17,00 pontifikální mše sv., následuje světelný průvod a pobožnost na hřbitově
 11.10. – Ne – Druhý den dušičkové pouti, 10,15 hod. pontifikální mše sv.
 17.10. – So – Jedenáctá myslivecká, svatohubertská pouť, 10,15 pontifikální mše sv.
 24.12. – Čt – Štědrý den, mše sv. v 7,00, 9,15 a v 15,30 hod., v noci mše sv. není!!
 31.12. – Čt – Sv. Silvestr, mše sv. v 7,00 9,15 11,00 a ve 22,30 hod. modlitba růžence. Ve 23,00h. adorace, - 23,45 -děkovně Te Deum a svátostné požehnání. Ve 24,00 h. pontifikální mše sv.

Než zavřete zpravodaj

Naše obec je hodně stará. Písemné doklady o jejím založení chybí. První společná písemná zmínka o obou obcích, které tvoří dnešní Chvalčov, o Chvalčově a Chvalčově Lhotě, je z roku 1369. Od písemného záznamu uplynulo 640 let. Nejedná se tedy ani o kulatiny ani o půlkulatiny. Přesto stojí za to, abychom si všichni uvědomili, že dějiny naší obce sahají přinejmenším do středověku. Proto si budeme během roku při různých příležitostech připomínat 640 písemně doložených let existence obce. Hlavní oslavy nebudou pompézní. Proběhnou v průběhu hodů. Chystáme výstavu starých dokumentů, malou slavnost v kulturním domě, dny otevřených dveří ZŠ a MŠ, DZP Javorník, SOS dětské vesničky a výchovného zařízení na Říce. Program zpestří historické automobily, tradiční výstava na chalupě zahrádkářů, bohatší bude nabídka našich výrobců na hodovém jarmarku u OÚ. Chystáme vydání dvou nových publikací o naší obci. Budou se prodávat ve dnech hodů. Na našem zpravodaji se tento rok na titulní straně objeví vedle chvalčovského i logo obce k 640 výročí obce, které navrhl a realizoval pan Zdeněk Pleha. Věřím, že všichni přiložíme ruce k dílu a naši obec budeme po celý rok opečovávat a krášlit víc než jiné roky. Je to i v našem zájmu.

Eva Bubílková

Otevírání studánek

Na Pasekách u sv. Josefa

Slovo na konec:

Spěchat je dobré jen při chytání blech.

Tatarské přísloví

Obsah

Úvodník	1
Zprávy z obecního úřadu.....	2
Matrika.....	5
Žijí mezi námi	6
Okénko do školy	10
Něco pro bystré hlavičky	12
Zprávy z RMC.....	13
Co bychom měli vědět.....	13
Různé	16
Zdraví	17
Chvalčovští zahrádkáři	19
Kulturní rubrika	21
Z historie Chvalčova	22
Z historie Hostýna.....	25

Lavírovaná kresba od Karla Bubílka na první straně obálky je Nová ulice.

Uzávěrka příspěvků do příštího zpravodaje je 15. května 2009. Za obsah článků zodpovídají autoři.

CHVALČOV OZNAMUJE - vydává obec Chvalčov. - Vychází šestkrát ročně.
Redakční rada: Eva Bubílková, Jiřina Skýpalová, Milena Hašková, Karel Bubílek,
Vlasta Štajnrtová, Jarmila Olejníková. Vytiskl KaS Bystřice pod Hostýnem.